

Având în vedere creșterea prevalenței acestor tulburări în ultimii ani, toți copiii ar trebui evaluați de către medicul pediatru pentru a identifica și urmări cât mai devreme elementele de risc pentru tulburările de spectru autist. Completez descrierea tabloului clinic din numărul trecut al revistei cu câteva semne timpurii care pot sta la baza diagnosticului precoce al TSA.

Semnale de alarmă pentru Tulburările de Spectru Autist

Până la 6 luni

- Bebelușul este foarte cuminte, într-un fel nefiresc, stă ore întregi singur fără să plângă sau să ceară să fie luat în brațe. (De ce este văzut acest fapt ca un posibil semnal de alarmă? Pentru că plânsul este principala modalitate de comunicare a bebelușului, prin plâns ne anunță că îi este foame, este obosit, îl doare ceva sau are un disconfort);
- Nu zâmbește atunci când mama, tatăl sau altă persoană de îngrijire îi vorbește sau se apropie de el;
- Manifestă tulburări de somn (doarme foarte puțin sau plânge mult noaptea, fiind foarte greu de consolată);
- Evită privirea sau o menține pentru foarte scurt timp (spre deosebire de un copil obișnuit care caută privirea mamei), își fixează privirea mai degrabă pe gura celui care îl privește, și mai puțin pe ochii acestuia;
- Este hipoton, moale sau hipertonic, rigid atunci când este luat în brațe;
- Nu ridică mâinile pentru a fi luat în brațe.

Până la vârsta de 12 luni

- Copilul nu răspunde, nu întoarce privirea când este strigat sau o face doar atunci când este strigat de aproape. (Dacă se observă acest lucru este indicat un consult ORL pentru a înlătura suspiciunea unei deficiențe de auz);
- Rămâne frecvent indiferent la apariția sau dispariția părintelui din cameră. (Chiar dacă este preocupat cu altceva, un copil obișnuit reacționează atunci când aude vocea mamei sau când aceasta intră sau părăsește încăperea în care se află și el, în vreme ce un copil autist va rămâne indiferent);
- Nu inițiază și nu răspunde la jocuri de tipul “cucu-bau”;
- Absența frecventă a gănguritului, a lalizării;
- Nu se angajează în jocuri de imitare a expresiilor faciale sau nu reacționează la ele;
- Sunt afectați adesea de strabism (caz în care este indicat un control oftalmologic).

Până la vârsta de 18 luni

- Absența jocului simbolic, în sensul că nu se joacă de-a condusul mașinii, de-a mâncatul sau orice astfel de joc în care copilul doar pretinde că face o anumită activitate;
- Nu arată cu degetul spre ceva pentru a-și manifesta interesul, pentru a cere, demonstrând

uneori o așa zisă independență în a obține un obiect dorit;

- Nu împărtășește entuziasmul cu ceilalți, când ceva îl face fericit sau când ceva îl interesează (de exemplu, să vină să-ți arate o scoică, o pietricică, o floare, să-ți aducă un obiect – dar nu pentru a-l ajuta să-l desfacă/deschidă – ci doar pentru a ți-l arăta);
- Evită contactul vizual.

Până la 24 luni

- Absența limbajului sau, în situațiile în care începe să vorbească, se observă o stagnare în dezvoltarea limbajului. Reține și reproduce anumite cuvinte, însă rareori le folosește cu intenția de a comunica ceva;
- Manifestă interese neobișnuite (pentru apa care curge, obiecte care se rotesc, bucăți de sfoară, anumite lumini, mișcări sau sunete) și preocupări obsesive (de exemplu, nu îl interesează alte jucării în afară de trenulețe);
- Se supără și uneori protestează foarte puternic când apar schimbări în programul obișnuit sau când trebuie să treacă de la o activitate la alta;
- Se leagănă, se învârte, își flutură mâinile;
- Jocul este sărac, stereotip, păstrând un caracter explorator senzorial (pipăie, miroase sau bagă în gură diverse obiecte), examinând mai degrabă părți ale jucăriilor sau diverselor obiecte pe care le explorează;
- Are probleme să-și înțeleagă propriile emoții sau pe ale celorlalți (dacă un părinte sau alt copil plânge, pare că nu observă, că nu îl interesează);
- Toleranță ridicată sau foarte scăzută la durere;
- Manifestă tulburări de somn (dificultăți de adormire, se trezește noaptea și nu mai adoarme);
- Tulburări alimentare (în sensul unor restricții alimentare – nu mănâncă decât alimente care au o anumită culoare, consistență sau gust).

Subliniez că aceste caracteristici enumerate mai sus nu trebuie interpretate individual, ci într-un context mai amplu. Orice bebeluș sau copil plânge noaptea, bagă în gură obiectele care îi stârnesc interesul, se poate juca cu o sfoară sau cu roțile unei mașini, poate să facă crize de afect dacă este luat de la locul de joacă sau poate vorbi mai târziu decât alți copii și asta nu înseamnă că este autist. Diagnosticul Tulburărilor de Spectru Autist este un diagnostic clinic, ceea ce presupune o evaluare complexă pe care o face specialistul urmărind anumite criterii de diagnostic și folosind anumite instrumente de evaluare în funcție de vârsta copilului.

Identificarea precoce a elementelor de risc facilitează diagnosticarea precoce, ceea ce implică un cost scăzut în termeni de timp și resurse, începerea tratamentului timpuriu. Screening-ul pentru TSA poate fi cerut sau derulat în timpul controalelor medicale de rutină.

Odată depistate semnele de risc, medicul sau specialistul oferă consiliere familiei, informații de contact, informații cu privire la pașii care trebuie urmați pentru a ajuta cât mai eficient copiii cu astfel de probleme, precum și familiile acestora.

Mădălina Lincă
Psiholog principal – psihoterapeut
Psiholog clinician specialist
madadinu@yahoo.com